

Kolega Hraběta se ve svém referátu zmínil, že popudem k Cimrmanově arktické cestě byla objednávka živého obrazu pro restauraci Pod Vyšehradem. Už sám fakt, že se známý pražský restaurátor obrátil se zakázkou právě na Cimrmana, je výmluvný. Jára Cimrman skutečně patřil k uznávaným mistrům tohoto dnes již zapomenutého žánru. V současné době dožívá toto umění už jen ve formě výjevů na alegorických vozech. Ovšem to nejsou pravé živé obrazy, neboť se pohybují. Jednak vlivem nerovnosti dlažby a jednak dochází k dílčím pohybům uvnitř zobrazeného výjevu: rolník brousí kosu, kapitalista třese měšcem, Pinochet chrastí řetězem... Pravý živý obraz se liší od obrazu na plátně jen tím, že jako materiálu je tu použito živých lidí a reálných předmětů. Živé obrazy tvořily v Cimrmanově době neodmyslitelnou součást probuzeného národního života. Nesměly chybět na žádném plese či sokolských šibřinkách. Jejich obliba tkvěla nepochybně v tom, že se tu mohli umělecky uplatnit i lidé bez jakéhokoli talentu. Měly větší masový ráz, aby se jich mohlo zúčastnit co nejvíc účinkujících. Někdy byl počet aktérů tak velký, že už nezbyl nikdo, kdo by se na živý obraz díval. Tak tomu bylo např. v pražské Malostřanské besedě r. 1904 při výjevu "sokolové vyprovázejí Jana Ámose do vyhnanství". Nebýt policejní patroly, která vstoupila do sálu přilákána podezřelým tichem, nebylo by nikoho, kdo by mohl podat o díle svědectví. Z Cimrmanových velkých živých pláten nutno jmenovat jeho historický triptych "Bitva u Lipan", "Bitva na Bílé hoře" a "Sedláci u Chlumce", uváděný pod souhrnným názvem "Naše slavné prohry". Nekonvenčně, až odvážně pojal živý obraz "Blaničtí rytíři". Ztvárnil v něm ideu, že má-li být dřímající svatováclavské vojsko v budoucnu co platné, musí nutně přezbrojit. Některé Cimrmanovy živé obrazy byly vysloveně komorní. Byly koncipovány pro předvádění v domácnostech jako náplň dlouhých zimních večerů. Musíme si uvědomit, jak se tehdy žilo. Lidé přišli z práce domů, něco pojedli a pak celý večer seděli a koukali do zdi. Televize tehdy ještě nebyla. Cimrmanovy domácí živé obrazy byly jejím předvojem. Autor jich vymyslel nepřeborné množství – někdy pro dvě, většinou však pro jednu osobu. Vaše babičky si možná vzpomenou na taková oblíbená dílka jako např. "Jirášek se dívá do minulosti", "Libuše se dívá do budoucnosti", "Koniáš se dívá do díry". Početnějším rodinám byl určen "Hus před koncilom kostnickým". Početnějším rodinám s krbem "Hus po koncilu kostnickém". Byly mezi nimi i seriály, kupříkladu dvoudílný "Palacký". První díl se jmenoval "Byli jsme před Rakouskem" a druhý "Budeme i po něm".